

Onderzoek Voorkomen Terugval Utrecht 2020 (onderzoeksrunde 2)

Begin 2020 is voor de tweede meting van het 5-jarig onderzoek Voorkomen Terugval in Dakloosheid in de regio Utrecht opnieuw met 69 participanten uit drie verschillende achtergronden gesproken: één groep met een achtergrond van herhaaldelijke dakloosheid, één groep die vorig jaar op het punt stond om uit te stromen uit de maatschappelijke opvang en één groep die uit zou stromen uit beschermd wonen. Door te reflecteren op hun traject leren we over de voorwaarden en valkuilen voor stabiliteit tijdens en na het uitstroomtraject om zo toekomstige terugval in dakloosheid zo veel als mogelijk te beperken. Op basis van deze bevindingen formuleerden we vijf handvaten voor begeleiding tijdens het uitstroomtraject.

VIJF AANDACHTSPUNTEN RONDOM UITSTROOM DIE JE MORGEN KUNT TOEPASSEN IN JE WERK

1. Betrek je cliënt zo goed als mogelijk bij vorderingen aanvraagproces (urgentie-) woning

Participanten geven aan graag in grotere mate betrokken te worden bij het aanvraagproces van een urgentie of woning, om zo:

- meer invloed te kunnen uitoefenen op de snelheid en nauwkeurigheid van de aanvraag, vaker dan eens worden woonwensen verkeerd doorgegeven of blijven papieren liggen.
- tijdiger (mentaal) voorbereid te zijn op de transitie. Velen geven aan veel onduidelijkheid te ervaren over de duur waarop men een aanbod voor een woning krijgt. Velen wachten voor een lange tijd, anderen krijgen onverwachts snel een aanbod. Hierdoor was het voor velen moeilijk om zich voor te bereiden op de overgang.

Advies: Tijdens aanvraag van urgentie of een woning moet er met veel verschillende partijen worden afgestemd. Het meenemen van de client in deze ontwikkelingen is van groot belang om verwachtingen goed te managen.

2. Blijf betrokken bij personen die hun traject verlaten wegens eigen woonoplossing

Voor de participanten die zelf een woning vonden door middel van een loting, het particulier huren van een woning, of doordat zij in aanmerking kwamen voor een woning via eigen wachttijd is het ontvangen van begeleiding na uitstroom niet vanzelfsprekend. Tevens is er vaak geen preventie-actieplan opgesteld. Hoewel verschillende van deze participanten geen wens hadden om begeleiding te ontvangen, zorgt dit vaak voor kwetsbare situaties en blijkt het lastiger om naderhand hulp in te schakelen.

Advies: Probeer ook als iemand een eigen vervolg vindt een geen ondersteuningsvraag stelt in contact te blijven. Een vinger aan de pols of waakvlam, zodat de persoon de weg naar hulp weet te vinden indien nodig. Verleid tot acceptatie van ondersteuning (eventueel door inzet van een ervaringsdeskundige) of vraag iemand bijvoorbeeld na een maand een kopje koffie te drinken. En informeer bij je organisatie naar de mogelijkheden deze persoon te blijven begeleiden.

3. Maak duidelijke afspraken over continuïteit daginvulling of werk bij uitstroom

Wanneer er veel verandert is het fijn als er een aantal continue factoren zijn: een daginvulling en weekritme is daar heel belangrijke in. Het voorkomt in veel gevallen de mogelijkheid om veel te piekeren of vereenzaming. Omdat zinvolle daginvulling regelmatig gekoppeld is aan de verblijfsvoorziening is continuïteit van daginvulling niet altijd vanzelfsprekend wanneer men uitstroomt naar een eigen woning.

Advies: Bekijk de mogelijkheden om desondanks dezelfde zinvolle daginvulling door te zetten na uitstroom. Als daginvulling tijdelijk stilligt bij verhuizing, maak dan goede afspraken wanneer dit weer op wordt gepakt na uitstroom.

4. Besteed aandacht aan het opbouwen van (nieuwe) contacten

Eén derde van onze participanten geeft aan behoefte te hebben aan nieuwe contacten na uitstroom. Vaak bestaat er het idee dat dit spontaan moet gebeuren. Niet voor iedereen is het echter even makkelijk om deze nieuwe contacten op te bouwen. (Zelf)stigma, schaamte of negatieve ervaringen in het verleden vormen soms drempels om nieuwe contacten aan te gaan.

Advies: bij de overgang naar een nieuwe woning ligt er veel prioriteit bij praktische regelzaken. Creëer ruimte om (na verloop van tijd) te bespreken wat de wensen en mogelijke drempels zijn m.b.t. sociale contacten: het aangaan van nieuwe contacten of herpakken van contacten met bestaande contacten of eigen kinderen. Betrek eventueel een sociaal makelaar of buurtteammedewerker om zicht te krijgen op de sociale activiteiten en initiatieven in de wijk.

5. Actualiseer na uitstroom regelmatig het preventie-actieplan

Uit gesprekken met de participanten blijkt dat het inschatten van valkuilen voorafgaand aan uitstroom niet altijd even makkelijk is. Na verloop van tijd, bij ervaring in de nieuwe woning, lijkt er een voortschrijdend inzicht te zijn in deze valkuilen. Vraag je daarom (samen) af, wat zijn moeilijkheden? Hoe gemakkelijk worden er nieuwe vragen gesteld aan hulpverlening? Hoe hoog is de drempel om een hulpvraag te stellen?

Advies: Het regelmatig actualiseren van het preventie-actieplan kan zorgen voor een handzamere en praktischere werking van het preventie-actieplan. Tevens zorgt het ervoor dat valkuilen regelmatig met de nieuwe ambulante begeleiding worden besproken, begeleiders die in een aantal gevallen niet dezelfde persoon zijn als waarmee het plan van te voren is opgesteld.

Wij willen alle deelnemers hartelijk bedanken voor hun bijdrage aan het onderzoek!

Kijk voor het onderzoeksrapport en meer informatie op:

<https://onderzoekmobw.socsci.uva.nl/index.php/onderzoeksregios-en-rapportages/onderzoek-terugval>